

ПЕРЕДУМОВИ ТА УМОВИ ВІДКРИТТЯ ПРОВАДЖЕННЯ ЗА ЗВЕРНЕННЯМ ПОДАТКОВИХ ОРГАНІВ

Мета. Розкрити зміст умов та передумов відкриття провадження за зверненням податкових органів та визначити їх переліки.

Методи. З огляду на специфіку теми наукового дослідження й мету підґрунтям дослідження виступає діалектичний метод пізнання, відповідно до якого проблеми, що вирішуються, розглядаються у процесі розвитку їх існування та вивчення, втілення, в єдності їх соціального змісту та юридичної форми. Також використовувалися ряд інших методів: аналіз (для дослідження понять «передумови» та «умови», визначення обставин, які можна позначати цими термінами), порівняльно-правовий (при характеристиці передумов та умов позовного і непозовного адміністративних судових проваджень та визначенні їх переліків), формально-юридичний метод застосовувався для констатації та аналізу окремих законодавчих положень і норм.

Результати. У статті проаналізовано наукові підходи щодо визначення сутності умов та передумов відкриття адміністративного провадження. Виявлено, що в науковій літературі існує значна кількість поглядів щодо сутності та переліку умов і передумов відкриття провадження в адміністративній справі, часто протилежних. Зроблено висновок, що передумови відкриття позовного та непозовного провадження є ідентичними. Запропоновано авторський підхід щодо переліку умов відкриття адміністративного провадження за зверненням податкових органів.

Висновки. Передумови та умови відкриття провадження за зверненням податкових органів зазвичай розглядається в межах іншого, більш загального предмета наукового дослідження, зокрема в межах дослідження питань щодо відкриття провадження в адміністративній справі в цілому, характеристики права на звернення до адміністративного суду із позовом, особливостей реалізації цього права та ін.

З етимологічної точки зору поняття «передумови» та «умови» наповнені різним змістом, а відтак повинні використовуватися для позначення різних за суттю правових явищ. В науковій літературі існує значний плюралізм думок щодо розуміння передумов та умов відкриття судового провадження та їх переліків. Відсутність передумов та умов відкриття провадження в адміністративній справі мають різні правові значення, перші – відмова у відкритті провадження, другі: 1) залишення позовної заяви без руху; 2) повернення позовної заяви; 3) залишення позову без розгляду – після відкриття провадження у справі.

Передумови відкриття провадження в позовному та непозовному провадженнях є спільними. Умови відкриття провадження в аналізованих справах визначені в ст. 283 КАС України та стосуються наявності відповідного суб'єкта звернення, дотримання ряду процесуальних вимог та відсутності спору про право.

Ключові слова: непозовне провадження, позовне провадження, відкриття провадження, позовна заява, заява, обставини, що передують відкриттю провадження.

Оксана Гінда,

аспірантка кафедри
адміністративного
та фінансового
права Львівського
національного
університету
імені Івана Франка,
суддя Восьмого
апеляційного
адміністративного суду
orcid.org/0000-0001-7158-083X
ksenia7182@gmail.com

1. Вступ

Відкриття провадження в адміністративній справі є однією зі стадій адміністративного судочинства на якій вирішується ряд важливих питань адміністративного процесу, зокрема питання допуску позовної заяви чи заяви до розгляду в суді. Зверненню особи до суду передують певні обставини, без наявності яких, реалізувати своє право чи повноваження на таке звернення стає неможливим. У науковій літературі для позначення таких обставин, використовуються різні терміни, зокрема «передумови відкриття провадження» та «умови відкриття провадження». Серед науковців немає єдиної узгодженої позиції щодо одночасного виділення передумов і умов відкриття адміністративного провадження, відсутня також консолідована позиція щодо кола обставин, які є цими правовими явищами. Визначення поняття умов відкриття провадження за зверненням податкових органів та переліку обставин, які є цими умовами та їх юридичне значення дозволить розв'язати наукову проблему термінологічної визначеності, а також стане основою для подальших наукових вивчень у сфері дослідження непозовного адміністративного провадження та сприятиме уніфікації судової практики.

Мета. Розкрити зміст умов та передумов відкриття провадження за зверненням податкових органів та визначити їх переліки.

Умови та передумови відкриття провадження в адміністративному суді, в межах інших правових об'єктів, досліджували наступні науковці: В. М. Бевзенко, Р. М. Кихтюк, К. М. Кобилянський, А. Т. Комзюк, Т. О. Коломоєць, В. М. Котенко, Р. С. Мельник, О. М. Нечитайло, А. Ю. Осадчий, М. І. Поворознюк, О. І. Харитонova та ін.

З огляду на специфіку теми наукового дослідження й мету підґрунтям дослідження виступає діалектичний метод пізнання, відповідно до якого проблеми, що вирішуються, розглядаються у процесі розвитку їх існування та вивчення, втілення, в єдності їх соціального змісту та юридичної форми. Також використовувалися ряд інших методів: аналіз (для дослідження понять «передумови» та «умови»,

визначення обставин, які можна позначати цими термінами), порівняльно-правовий (при характеристиці передумов та умов позовного і непозовного адміністративних судових проваджень та визначенні їх переліків), формально-юридичний метод застосовувався для констатації та аналізу окремих законодавчих положень і норм.

2. Ілюстрація плюралізму наукових позицій щодо розуміння правової природи передумов та умов відкриття провадження в адміністративній справі

Слід зазначити, що наукових праць, в яких б розкривалися сутність та перелік умов і передумов відкриття адміністративного провадження за зверненням податкових органів нами не були виявлені. Натомість, наявна достатня кількість публікацій в яких розкриваються передумови та умови відкриття позовного адміністративного провадження. З врахуванням того, що позовне і непозовне провадження є різновидами звернення до адміністративного суду, порядок розгляду яких визначено одним кодифікованим актом та в межах однієї галузі процесуального права, частина умов відкриття позовного та непозовного провадження є спільними. А тому дослідження умов та передумов відкриття позовного адміністративного провадження дозволить у значній мірі досягнути задекларованої мети публікації.

Характеризуючи обставини, які передують відкриттю позовного провадження в адміністративній справі деякі науковці вживають терміни «умови» та «передумови» як тотожні та взаємозамінні, інші ж вважають, що наведені терміни позначають різні правові явища. Питання умов відкриття позовного адміністративного провадження зазвичай не є окремим предметом наукового дослідження, а розкривається в рамках аналізу відкриття провадження в адміністративній справі в цілому, характеристики права на звернення до адміністративного суду із позовом, особливостей реалізації цього права та реалізації відповідного процесуального статусу. Розглянемо ці підходи науковців детальніше.

Автори науково-практичного коментаря до Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України), за редакцією С. В. Ківалова та О. І. Харитонової зазначають, що адміністративне провадження може розпочинатися адміністративним судом за наявності необхідних передумов права на пред'явлення адміністративного позову, а також додержання порядку реалізації цього права (Кодекс адміністративного судочинства України: науково-практ. коментар, 2007).

О. М. Нечитайло вважає, що зверненню учасників публічно-правових відносин до адміністративного суду за захистом має передувати дотримання певних фактичних і нормативних умов (Нечитайло, 2015).

М. В. Ковалів, М. Т. Гаврильців та І. Б. Стахура зазначають, що для того, щоб здійснювати захист своїх прав та законних інтересів, одного волевиявлення особи, яка зазнала порушень, недостатньо. Необхідно також, щоб суддя після

одержання позовної заяви з'ясував наявність усіх необхідних передумов права на подання адміністративного позову, а також додержання порядку реалізації цього права (Ковалів, Гаврильців, Стахура, 2014).

Т. О. Коломоєць характеризує обставини, що передують відкриттю адміністративного провадження через реалізацію права на звернення до адміністративного суду. Науковець зазначає, що особливості реалізації права на звернення до адміністративного суду в науці слушно пов'язується із умовами та передумовами права на звернення до суду з адміністративним позовом. У контексті адміністративного судочинства передумовами вказаного права вказуються ті обставини процесуального характеру (юридичні факти), від яких залежить або з якими пов'язано виникнення самого права на адміністративний позов (Коломоєць, 2012).

А. Ю. Осадчий зазначає, що наявність у особи права на адміністративний позов як суб'єктивного процесуального права, а також і його реалізація, обумовлюється КАС України низкою обставин процесуально-правового характеру. Обставини, які обумовлюють саме існування в особи права на адміністративний позов, позначаються як передумови такого права. Крім наявності у особи права на адміністративний позов, його реалізація потребує дотримання встановленого процесуального порядку, що пов'язано із існуванням низки обставин процесуально-правового характеру, які обумовлюють належний порядок реалізації права на адміністративний позов і позначаються як умови реалізації такого права. Для виникнення адміністративного судочинства з розгляду публічно-правового спору необхідна як наявність в особи права на адміністративний позов, так і дотримання встановленого процесуального порядку реалізації такого права. Це потребує встановлення суддею передумов та умов права на адміністративний позов ще до здійснення підготовки до розгляду та до самого розгляду адміністративної справи (Осадчий, 2013).

Р. М. Крихтюк обставини, які передують відкриттю адміністративного провадження визначає як умови реалізації процесуального статусу позивача в адміністративному судочинстві (Крихтюк, 2019).

3. Аналіз позицій науковців щодо розуміння сутності та переліку передумов та умов відкриття адміністративної справи

З метою висловлення своєї позиції щодо можливості позначення одного правового явища термінами «умови» та «передумови» вважаємо за необхідне звернутися до семантичного тлумачення цих термінів. В Академічному тлумачному словнику української мови термін «умова» має декілька інтерпретацій, наведемо ті, які можуть бути використані для позначення аналізованого нами правового явища: 1) необхідна обставина, яка робить можливим здійснення, створення, утворення чого-небудь або сприяє чомусь; 2) обставини, особливості реальної дійсності, при яких відбувається або здійснюється що-небудь; 3) сукупність даних, положення, що лежать в основі чого-небудь (Академічний тлумачний словник української мови). Вказаний

вище словник, термін «передумова» визначає, як попередню умову існування, виникнення, діяння і т. ін. чого-небудь (Академічний тлумачний словник української мови). З врахуванням наведеного вище, а також те, що в тлумачному словнику відсутні визначення наведених вище термінів, які б свідчили про їх тотожність, можна дійти висновку, що із семантичної точки зору це різні терміни та вони повинні використовуватися для позначення різних за суттю правових явищ.

У КАС України надалі відсутнє нормативне визначення поняття «передумови» та поняття «умови» реалізації права на звернення до суду з адміністративним позовом за судовим захистом порушеного права. На практиці ж можна дійти висновку про їх наявність і, відповідно, про необхідність їх належного використання в разі звернення до правових норм КАС України або ж при здійсненні спроби ініціювати відкриття провадження в адміністративній справі (Поворознюк, 2019).

Наведемо декілька позицій науковців щодо розуміння сутності передумов та умов відкриття адміністративного провадження.

К. М. Кобилянський, аналізуючи право фізичної особи на судовий захист в адміністративному суді, зазначив, що передумовами права на захист є обставинами процесуального характеру (юридичні факти), від яких залежить або з якими пов'язано виникнення самого права на адміністративний позов; умови – це обставини процесуального характеру (юридичні факти), з якими пов'язано належне здійснення (реалізація) суб'єктивного права на адміністративний позов (Кобилянський, 2010).

М. І. Поворознюк вважає, що під передумовами права на звернення до суду з адміністративним позовом слід розуміти встановлені правовими нормами КАС України певні обставини процесуально-правового характеру, з наявністю чи відсутністю яких у суб'єкта звернення пов'язане виникнення права на звернення до суду з адміністративним позовом за судовим захистом порушеного права у переданому на вирішення адміністративного суду публічно-правовому спорі (Поворознюк, 2019).

В адміністративній процесуальній доктрині передумови права на пред'явлення адміністративного позову поділяються на: позитивні та негативні, залежно від того, чи мають вони бути наявні або відсутні для реалізації права на пред'явлення адміністративного позову. Під позитивними передумовами в науці адміністративного процесуального права розуміють обставини, за наявності яких в особи існує вказане право. До негативних передумов відносять обставини, з відсутністю яких закон пов'язує можливість пред'явлення адміністративного позову (Комзюк, Бевзенко, Мельник, 2007).

А. Ю. Осадчий, розглядаючи право на звернення, виділяє також два види передумов права на пред'явлення позову, а саме позитивні та негативні, які на нашу думку, одночасно можна вважати передумовами відкриття адміністративного провадження. До позитивних передумов відносяться

обставини, за наявності яких у особи існує вказане право. Негативні передумови – обставини, з відсутністю яких закон пов’язує можливість звернення з адміністративним позовом. Стосовно конкретного переліку таких обставин аналіз норм КАС України дозволяє виділити наступні передумови права на адміністративний позов (у науковій публікації не зазначається, проте очевидним є те, що перші дві обставини слід відносити до позитивних, інші – до негативних):

- наявність у сторін адміністративної процесуальної правоздатності;
- віднесення публічно-правового спору до адміністративної юрисдикції;
- відсутність у спорі між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав таких, що набрали законної сили відповідних рішень суду;
- не настала смерть фізичної особи чи не припинено юридичну особу, які звернулися із позовною заявою або до яких пред’явлено адміністративний позов, якщо спірні правовідносини не допускають правонаступництва (Осадчий, 2013).

Автори науково-практичного коментаря до КАС України наводять дещо інший поділ передумов права на пред’явлення позову, а саме: а) суб’єктивні: особа повинна вважати, що її права, свободи чи інтереси у сфері публічно-правових відносин порушені, тобто у неї повинна бути впевненість, що її права свободи чи інтереси потребують захисту адміністративного суду; наявність адміністративної процесуальної правоздатності в особи, яка звертається до суду з адміністративним позовом; б) об’єктивні: підвідомчість позовної заяви адміністративному суду; додержання порядку реалізації права на адміністративний позов; додержання строків звернення до адміністративного суду; додержання правил про підсудність (Кодекс адміністративного судочинства України: науково-практ. коментар, 2007). Поділ передумов звернення до адміністративного суду на суб’єктивні та об’єктивні також здійснює В. М. Котенко, проте науковець наводить дещо інший їх перелік у порівнянні з наведеним вище. Науковець зазначає, що суб’єктивною передумовою звернення особи з адміністративним позовом до суду, законодавець визначає правове становище фізичних і юридичних осіб, через такі категорії, як «правоздатність» і «дієздатність». До об’єктивних передумов звернення адміністративного позову до суду автор відносить: додержання правил адміністративної юрисдикції та підсудності адміністративних справ; додержання процедури реалізації цього права; дотримання строків пред’явлення до адміністративного суду; додержання правил про підсудність, які встановлені в КАС України (Котенко, 2009).

Процесуальним наслідком реалізації права на звернення до суду є відкриття провадження у справі та ухвалення судового рішення, тому для дослідження умов та передумов відкриття провадження можна навести позиції науковців, які досліджували підстави постановлення ухвали про відкриття провадження в адміністративній справі. Поширюючи позицію М. І. Труш (Труш, 2017),

висловлену в рамках дослідження судових рішень, у тому числі і ухвали про відкриття провадження, щодо підстав постановлення ухвал, можна розділити передумови відкриття провадження на матеріально та процесуально-правові. На користь зазначеної позиції свідчить висловлювання О. І. Корчинського, що провадження в адміністративній справі може бути відкрито судом, якщо для цього забезпечено всі необхідні умови, тобто подана позовна заява відповідає всім процесуальним вимогам чинного процесуального законодавства щодо подання позову (Корчинський, 2019).

Частіше для позначення обставин, які передують відкриттю провадження науковці використовують термін «умови відкриття провадження». Так, А. Ю. Осадчий зазначає, що реалізація особою права на адміністративний позов потребує дотримання встановленого КАС України процесуального порядку, що пов'язано з існуванням умов реалізації права на адміністративний позов. На думку науковця, аналіз норм КАС України дозволяє виділити наступні умови реалізації права на адміністративний позов:

- дотримання вимог до позовної заяви. Відповідно до принципу диспозитивності суд розглядає адміністративні справи не інакше як за позовною заявою;
- наявність у особи, яка подає позовну заяву, адміністративної процесуальної дієздатності;
- наявність повноважень на ведення справи, якщо позовна заява подається представником;
- відсутність у провадженні цього або іншого адміністративного суду справи про спір між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав;
- підсудність справи цьому адміністративному суду;
- подання суб'єктом владних повноважень позовної заяви із вимогою про стягнення грошових коштів, яка ґрунтується на підставі рішення суб'єкта владних повноважень, після закінчення місячного строку (наукова публікація опублікована, під час дії попередньої редакції КАС України) (Осадчий, 2013).

С. А. Гебеш вважає, що необхідними умовами для розгляду спору в адміністративному суді є: 1) наявність публічно-правових відносин; 2) факт порушення прав позивача у таких відносинах. Наявність цих ознак є обов'язковою умовою для відкриття провадження у справі (Гебеш, 2020). Вважаємо таке розуміння умов відкриття провадження в адміністративній справі надзвичайно спрощеним та неповним. Крім того, на нашу думку, відносити до умов відкриття адміністративного правопорушення «факт порушення прав позивача» є недостатньо обґрунтованим, оскільки доволі часто цей «факт» є лише ілюзією позивача, а інколи і свідомим поданням позовної заяви за відсутності порушення будь-яких прав позивача. Також, існує значна категорія адміністративних справ, в яких позивач чи заявник звертається до суду на виконання своїх повноважень.

На думку І. В. Топор, умовами реалізації процесуального статусу позивача в адміністративному судочинстві є наступні: 1) особисте волевиявлення, яке полягає у здійсненні вольових дій, які регламентовані законодавством; 2) наявність права на адміністративний позов; 3) винесення адміністративним судом ухвали щодо відкриття провадження у справі (Топор, 2014). Щодо наведеної вище позиції погоджуємося із думками Р. М. Крихтюка. Автор зазначає, що наведені вище умови визначені досить широко. Зокрема, право на адміністративний позов виникає у суб'єкта у випадку наявності адміністративної процесуальної правосуб'єктності, права на пред'явлення позову до суду. Не досить зрозумілим є і те, якого характеру має бути особисте волевиявлення (Крихтюк, 2019).

Р. М. Крихтюк класифікує умови реалізації процесуального статусу позивача в адміністративному судочинстві в залежності від їх значимості на основні та факультативні. Основними умовами є умови, які безпосередньо впливають на можливість реалізації процесуального статусу позивача в адміністративному судочинстві. Факультативними є умови, дотримання яких є обов'язковим для певного кола позивачів в адміністративному судочинстві. Автор зазначає, що основною умовою реалізації процесуального статусу позивача в адміністративному судочинстві є наявність адміністративної процесуальної правосуб'єктності. До інших основних умов, науковець відносить дотримання правил юрисдикції, строків звернення, додержання вимог щодо змісту, винесення ухвали про відкриття.

Факультативними умовами реалізації процесуального статусу позивача в адміністративному судочинстві слід визнати наступні:

- дотримання правил об'єднання позовних вимог;
- подання позовної заяви повноважною особою, якщо вона подана представником;
- наявність підстав для звернення прокурора до суду в інтересах держави або для звернення до суду особи, якій законом надано право звертатися до суду в інтересах іншої особи;
- вжиття заходів досудового врегулювання спору у випадках, в яких законом визначено обов'язковість досудового врегулювання, або вплив момент звернення позивача із позовом у визначений законом строк для досудового врегулювання спору (Крихтюк, 2019).

Враховуючи наведене вище, стає очевидним, що серед науковців відсутнє спільне бачення розуміння передумов та умов відкриття адміністративного провадження. На нашу думку, слід вести мову саме про передумови та умови відкриття адміністративного провадження в судах, оскільки це різні правові явища. З наведеного є зрозумілим те, що окремі обставини відкриття адміністративного провадження одні науковці відносять до передумов, інші до умов відкриття адміністративного провадження, зокрема наявність адміністративної правосуб'єктності.

Ми погоджуємося із висловлюванням А. Ю. Осадчого, який зазначає, що для виникнення адміністративного процесу необхідна як наявність у особи права на адміністративний позов, так і дотримання встановленого процесуального порядку реалізації такого права, що потребує встановлення передумов та умов права на адміністративний позов. Зазначені обставини встановлюються суддею при вирішенні питання про відкриття провадження у справі. За їх наявності, а також дотриманні строків звернення до адміністративного суду або визнання причин пропуску строку звернення до адміністративного суду поважними, суддя відкриває провадження в адміністративній справі. Відсутність передумов права на адміністративний позов свідчить про відсутність у особи права на адміністративний позов. Звернення до суду за відсутності хоча б однієї передумови не може тягнути судовий розгляд публічно-правового спору (Осадчий, 2013). Слушну думку висловлює О. М. Нечитайло, що замало лише виявити й проаналізувати передумови захисту в адміністративному процесі прав, свобод, інтересів учасників адміністративно-правових відносин. Ці передумови також слід оцінювати у сукупності; відсутність принаймні однієї з передумов унеможлиблює захист в адміністративному процесі суб'єктивних прав, свобод, інтересів (Нечитайло, 2015).

4. Правові наслідки відсутності передумов та умов відкриття провадження в адміністративній справі

Стаття 170 КАС України визначає, що повторне звернення тієї самої особи до адміністративного суду з адміністративним позовом з тих самих предмета і підстав та до того самого відповідача, як того, щодо якого постановлено ухвалу про відмову у відкритті провадження, не допускається. Наведена особливість є визначальною щодо передумов, і саме вона розмежовує передумови та умови належної реалізації права особи на звернення до суду з адміністративним позовом за судовим захистом порушеного права.

На відміну від передумов (відсутність хоча б однієї з передумов є наслідком постановлення ухвали про відмову у відкритті провадження), недотримання умов звернення з адміністративним позовом має інших характер тих наслідків, які наступають у цьому випадку: 1) залишення позовної заяви без руху; 2) повернення позовної заяви; 3) залишення позову без розгляду – після відкриття провадження у справі.

5. Пропозиції щодо виділення передумов та умов судового провадження відкритого за заявою податкового органу

Досліджуючи правові засади організації адміністративного судочинства В. Б. Пчелін зазначив, що виникнення стадій, як власне й їх подальший розвиток, цілком залежать від волевиявлення осіб (Пчелін, 2017). Такий висновок є слушним та актуальним у контексті нашого дослідження, адже навіть за наявності усіх інших критеріїв умов та передумов, відкриття провадження не буде можливим за відсутності активних, вольових дій з боку суб'єкта звернення до суду.

На нашу думку, передумовами відкриття провадження можна вважати ті обставини, наявність яких створює гіпотетичну можливість звернення до адміністративного суду, а саме: волевиявлення щодо звернення до суду; наявність адміністративної правосуб'єктності; віднесення справи до юрисдикції адміністративного суду; відсутність рішення суду, яке набрало законної сили в аналогічній справі; відсутність аналогічної справи, яка розглядається в суді. Щодо умов відкриття адміністративного провадження вважаємо, що це обставини, за наявності чи відсутності яких може бути відкрите конкретне адміністративне провадження. До умов відкриття адміністративного провадження слід віднести: виконання вимог, щодо форми та змісту позовної заяви чи заяви, які подаються до суду; відсутність підстав для повернення позовної заяви (за винятком тих, що ми віднесли до передумов відкриття); відсутність підстав для залишення заяви без руху; звернення в межах строків визначених відповідними законами.

Враховуючи наведене вище, вважаємо, що передумови відкриття позовного та непозовного адміністративних проваджень є ідентичними.

Проаналізувавши положення ст. 283 КАС України, ми дійшли висновку, що до умов відкриття непозовного провадження слід віднести наступні:

- належний суб'єкт звернення до суду із заявою;
- заява може бути подана щодо чітко визначених категорій справ;
- оформлення заяви відповідно до вимог зазначених у ст. 283 КАС України;
- відсутність спору про право;
- відсутність ухвали про відмову у відкритті провадження за заявою податкових органів.

Виділення умов та передумов відкриття провадження в адміністративному судочинстві має своє практичне значення. Так, відсутність хоча б однієї із передумов відкриття провадження у справі є абсолютною перешкодою для відкриття провадження. Відсутність однієї чи декількох умов відкриття адміністративного провадження у конкретній адміністративній справі, у разі усунення недоліків, дозволяє звернутися до суду ще раз із аналогічною заявою, після чого провадження може бути відкритим.

6. Висновки

Передумови та умови відкриття провадження у справі за зверненням податкових органів є різними правовими явищами. Передумови відкриття провадження слід розглядати, як сукупність обставин за наявності яких у суб'єкта звернення існує гіпотетична можливість відкриття адміністративного провадження. Умовами відкриття провадження за заявою податкових органів є наявність сукупності обставин, які дозволяють відкрити адміністративне провадження в конкретній справі. Передумови відкриття провадження в позовному та непозовному провадженнях є спільними. Умови відкриття провадження в аналізованих справах визначені в ст. 283 КАС України та стосуються наявності відповідного суб'єкта звернення, дотримання ряду процесуальних вимог та відсутності спору про право.

Список використаних джерел:

1. Кодекс адміністративного судочинства України : науково-практ. коментар / за ред. С. В. Ківалова, О. І. Харитонові. Х. : ТОВ «Одисей», 2007. 560 с.
2. Адміністративне судочинство України: теорія та практика : монографія / кол. авт.; за заг. ред. О. М. Нечитайла. К. : ВАІТЕ, 2015. 288 с.
3. Ковалів М. В., Гаврильців М. Т., Стахура І. Б. Адміністративне судочинство: навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2014. 596 с.
4. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України : підручник. Київ : Істина, 2012. 528 с.
5. Осадчий А. Ю. Право на звернення з адміністративним позовом. Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія» : зб. наук. пр. / редкол.: С. В. Ківалов (голов. ред.), В. М. Дрьомін (заст. голов. ред.), Ю. П. Аленін [та ін.] ; відпов. за вип. В. М. Дрьомін; МОН України, НУ ОЮА. Одеса : Юрид. л-ра, 2013. Т. 13. С. 400–409.
6. Крихтюк Р. М. Правові засади процесуального статусу сторін в адміністративному судочинстві. Дис. на здобут. наук. ступ. кандид. юрид. наук. Державний науково-дослідний інститут Міністерства внутрішніх справ України. Київ, 2019. 251 с.
7. Академічний тлумачний словник української мови. <http://sum.in.ua/>
8. Поворознюк М. І. Адміністративний позов як засіб реалізації прав громадян на судовий захист в публічно-правових відносинах : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 – Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. Київ, 2019, 246 с.
9. Кобилянський К. М. Право фізичної особи на судовий захист в адміністративному суді : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Одеська національна юридична академія. Одеса, 2010. 220 с.
10. Комзюк А. Т., Бевзенко В. М., Мельник Р. С. Адміністративний процес України : навч. посібник. Київ : Прецедент, 2007. 531 с.
11. Котенко В. М. Реалізація права на звернення з адміністративним позовом: передумови та зміст. Форум права. 2009. № 2. С. 207–211.
12. Труш М. І. Судове рішення в адміністративному процесі : дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук: 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право; Міністерство освіти і науки України, Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2017. 219 с.
13. Корчинський О. І. Правові засади організації адміністративного судочинства в Україні : дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук: 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право; Міністерство освіти і науки України, Національний університет «Львівська політехніка». Львів, 2019. 185 с.
14. Гебеш С. А. Етапи відкриття провадження в адміністративній справі. Прикарпатський юридичний вісник. 2020. № 6. С. 71–75.
15. Топор І. В. Теоретико-правова характеристика процесуального статусу сторін в адміністративному судочинстві : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». Одеса, 2014. 23 с.
16. Пчелін В. Б. Організація адміністративного судочинства України: правові засади : монографія. Харків, 2017. 488 с.

References:

1. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy (2007) [Code of Administrative Procedure of Ukraine] : naukovo-prakt. komentar / za red. S. V. Kivalova, O. I. Kharytonovoi. Kh. : TOV "Odysei". [in Ukrainian]

2. Nechytailo, O. M. (2015) Administratyvne sudochynstvo Ukrainy: teoriia ta praktyka [Administrative proceedings of Ukraine: theory and practice]. Kyiv : VAITE. [in Ukrainian]
3. Kovaliv, M. V., Havryltsiv, M. T., Stakhura, I. B. (2014) Administratyvne sudochynstvo [Administrative proceedings]. Lviv : Lvivskiy derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav. [in Ukrainian]
4. Kolomoiets, T. O. (2012) Administratyvne pravo Ukrainy [Administrative law of Ukraine]. Kyiv : Istyna. [in Ukrainian]
5. Osadchyi, A. Yu. (2013) Pravo na zvernennia z administratyvnym pozovom [The right to file an administrative lawsuit]. Naukovi pratsi Natsionalnoho universytetu "Odeska yurydychna akademiia". Odesa : Yuryd. l-ra, T. 13. Pp. 400–409. [in Ukrainian]
6. Krykhtiuk, R. M. (2019) Pravovi zasady protsesualnoho statusu storin v administratyvnomu sudochynstvi [Legal principles of the procedural status of the parties in administrative proceedings]. Derzhavnyi naukovo-doslidnyi instytut Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy. Kyiv. [in Ukrainian]
7. Akademichnyi tlumachnyi slovnyk ukrainskoi movy [Academic explanatory dictionary of the Ukrainian language]. Retrived from: <http://sum.in.ua/> [in Ukrainian]
8. Povorozniuk, M. I. (2019) Administratyvnyi pozov yak zasib realizatsii prav hromadian na sudovyi zakhyst v publichno-pravovykh vidnosynakh [Administrative lawsuit as a means of exercising the rights of citizens to judicial protection in public relations]. Instytut derzhavy i prava im. V. M. Koretskoho. Kyiv. [in Ukrainian]
9. Kobylianskyi, K. M. (2010) Pravo fizychnoi osoby na sudovyi zakhyst v administratyvnomu sudi [The right of an individual to judicial protection in an administrative court]. Odeska natsionalna yurydychna akademiia. Odesa. [in Ukrainian]
10. Komziuk, A. T., Bevzenko, V. M., Melnyk, R. S. (2007) Administratyvnyi protses Ukrainy [Administrative process of Ukraine]. Kyiv : Pretsedent. [in Ukrainian]
11. Kotenko, V. M. (2009) Realizatsiia prava na zvernennia z administratyvnym pozovom: peredumovy ta zmist [Exercise of the right to file an administrative lawsuit: prerequisites and content]. Forum prava. 2009. No. 2. Pp. 207–211. [in Ukrainian]
12. Trush, M. I. (2017) Sudove rishennia v administratyvnomu protsesi [Judgment in administrative proceedings]. Lvivskiy natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka. Lviv. [in Ukrainian]
13. Korchynskiy, O. I. (2019) Pravovi zasady orhanizatsii administratyvnoho sudochynstva v Ukraini [Legal bases of organization of administrative proceedings in Ukraine]. Natsionalnyi universytet "Lvivska politehnika". Lviv. [in Ukrainian]
14. Hebesh, S. A. (2020) Etapy vidkryttia provadzhennia v administratyvni spravi [Stages of opening administrative proceedings]. Prykarpatskyi yurydychnyi visnyk. No. 6. Pp. 71–75. [in Ukrainian]
15. Topor, I. V. (2014) Teoretyko-pravova kharakterystyka protsesualnoho statusu storin v administratyvnomu sudochynstvi [Theoretical and legal characteristics of the procedural status of the parties in administrative proceedings]. Nats. un.-t "Odeska yurydychna akademiia". Odesa. [in Ukrainian]
16. Pchelin, V. B. (2017) Orhanizatsiia administratyvnoho sudochynstva Ukrainy: pravovi zasady [Organization of administrative proceedings in Ukraine: legal principles]. Kharkiv. [in Ukrainian]

PREREQUISITES AND CONDITIONS FOR THE OPENING OF PROCEEDINGS AT THE APPLICATION OF THE TAX AUTHORITIES

Oksana Hinda,

*Postgraduate Student at the Department of Administrative and Financial Law
of Ivan Franko National University of Lviv,
Judge of the Eighth Administrative Court of Appeal*

*orcid.org/0000-0001-7158-083X
ksenia7182@gmail.com*

Goal. *To disclose the content of the prerequisites and conditions for opening of proceedings at the application of the tax authorities and to determine their lists.*

Methods. *Given the specifics of the research topic and its purpose, the research is based on the dialectical method of cognition, according to which the problems to be solved are considered in the process of development of their existence and study, implementation, unity of their social content and legal form. There were also used other methods: analysis (to study the concepts of “prerequisites” and “conditions”, to determine the circumstances that can be denoted by these terms), comparative legal method (in characterizing the prerequisites and conditions of litigation and non-litigation administrative proceedings and determining their lists), formally-legal method was used to ascertain and analyze certain legislative provisions and norms.*

Results. *The article analyzes the scientific approaches to determining the nature of the prerequisites and conditions for opening of administrative proceedings. It was found that in the scientific literature there are a significant number of views on the nature and list of prerequisites and conditions for opening proceedings in administrative cases that are often opposite. It is concluded that the prerequisites for opening of litigation and non-litigation proceedings are identical. The author’s approach to the list of conditions for opening administrative proceedings at the application of tax authorities is proposed.*

Conclusions. *Prerequisites and conditions for opening of proceedings at the application of tax authorities are usually considered within another, more general subject of research, including research on the initiation of proceedings in administrative cases in general, the characteristics of the right to appeal to an administrative court; etc.*

From the etymological point of view, the concepts of “prerequisites” and “conditions” are filled with different meanings, and therefore should be used to denote different legal phenomena. In the scientific literature there is a significant pluralism of opinions on the understanding of the prerequisites and conditions for the opening of legal proceedings and their lists. The lack of prerequisites and conditions for initiating proceedings in an administrative case has different legal meanings, the first – the refusal to open the proceedings, the second: 1) leaving the claim without movement; 2) return of the claim; 3) leaving the claim without consideration – after the opening of proceedings.

The prerequisites for opening of litigation and non-litigation proceedings are common.

The conditions for opening of proceedings in the analyzed cases are defined in Art. 283 of CAP of Ukraine and relate to the presence of the relevant subject of appeal, compliance with a number of procedural requirements and the absence of a dispute over the right.

Key words: *non-litigation proceedings, litigation proceedings, opening of proceedings, claim, application, circumstances preceding the opening of proceedings.*